

LA VERITAT, PILAT, ÉS...

*En fraterna comunió total
amb Jon Sobrino,
teòleg del Déu dels pobres,
company fidel de Jesús de Natzaret,
testimoni dels nostres màrtirs.*

Què és la veritat? Qui té la veritat? Quina és la política veritable? Quina és la veritable religió? Aquestes preguntes, amb diversa entonació i, de vegades, provocant desconcert i indignació, són preguntes universals i de cada dia i no les podem refusar, ni a la política, ni a la religió. La globalització, si per un costat ens aferra al lucre descarat, d'un altre ens proporciona espais nous de diàleg i de convivència, en la veritat compartida.

La nostra Agenda Latinoamericana Mundial, en aquests anys 2007 i 2008, pregunta per la veritable democràcia i denuncia la falsa política. El 2007, "exigim i fem una altra democràcia", i el 2008, "la política ha mort, visca la política".

Aquí, a Amèrica, enmig d'ambigüitats, crispacions i desencantaments, s'està donant un viratge cap a l'esquerra. Però, en congressos i publicacions, es fan les preguntes inevitables: què és l'esquerra, què és la democràcia, quina és la veritable política, quina és la veritable religió, quina és la veritable església?

No hi ha cap dubte què caminem, malgrat les dramàtiques estadístiques que el PNUD i altres institucions d'opinió ens donen. Són 834 milions de persones les que passen gana al món i cada any en són quatre milions més. Un 40 % de la població mundial viu en la pobresa extrema. A Amèrica Llatina són uns 205 milions de persones en la pobresa. A l'Àfrica Subsahariana en són 47 milions. L'economista Luís de Sebastián recorda que "Àfrica és un pecat d'Europa", el major deute actual de la humanitat. El món utilitza anualment un bilió de dòlars en armament, quantitat 15 vegades superior a la quantitat destinada a l'ajuda internacional... La desigualtat en la nostra aldea global és una veritable blasfèmia contra la fraternitat universal. Un exemple: la mitjana de la renda anual de les persones més riques dels EE UU és de 118.000 dòlars; i la mitjana de la renda anual de les persones més pobres de Sierra Leona és de 28 dòlars.

Camina el diàleg ecumènic i interreligiós, encara marginal, i minoritari. El fenomen greu i mundial de la migració està exigint respostes i decisions que afecten ja als diferents pobles i cultures i religions. De qui és la veritat? De qui no és?

L'Església, l'Església catòlica, celebra a Aparecida (Brasil), aquest mes de maig, la "V Conferència de l'Episcopado Latinoamericano y Caribeño". I ja s'han aixecat veus, sinceres i dignes de tota participació, reclamant "el que no pot faltar a Aparecida": l'opció pels pobres, l'ecumenisme i el macroecumenisme, la vinculació de fe i política, la cura de la naturalesa, la

resposta profètica al capitalisme neoliberal, el dret dels pobles indígenes i afroamericans, el protagonisme del laïcat, el reconeixement efectiu de la participació de la dona en totes les instàncies eclesials, la corresponsabilitat i la subsidiaritat de tota l'Església, l'estímul a les CEBs, la memòria comprometedora dels nostres màrtirs, la inculturació sincera de l'Evangelí en la teologia, en la litúrgia, en la pastoral, en el dret canònic. En fi, la continuïtat, actualitzada, de la nostra "irrenunciable tradició llatinoamericana" que arrenca, sobretot, de Medellín.

El tema del V CELAM és: "Deixebles i missioners de Jesucrist, perquè en Ell els nostres pobles tinguin vida. Jo sóc el camí, la veritat i la vida" (les deixebles i missioneres, ja que no entren en l'enunciat, esperem que entrin en les decisions de la Conferència...). Els deixebles i la missió són la vivència concreta i apassionada del seguiment de Jesús, "a l'aguait del Regne". El teòleg A. Brighenti assenyala que el dèficit eclesiològic del Document de Participació s'expressa, sobretot, en l'eclipsi del Regne de Déu, citat només dues vegades en tot el document. ¿Per què se li té tanta por al Regne de Déu, que va ser l'obsessió, la vida, la mort i la resurrecció de Jesús?

No tot està tranquil en aquesta Conferència del CELAM. "Con muy mala sombra", com dirien els castissos, ara, en vigília de la Conferència, ha esclatat el procés del nostre estimat Jon Sobrino. Molt simptomàtic, perquè un cardenal de la Cúria romana ja ha declarat que abans d' Aparecida estarà liquidada la Teologia de l'Alliberament. Aquest il·lustre cardenal haurà d'acceptar, suposo, que després d' Aparecida continuarà viu i actiu el Déu dels pobres, i continuarà subversiu l'Evangelí de l'alliberament; i que desgraciadament la fam, la guerra, la injustícia, la marginació, la corrupció, la cobdícia, continuaran exigint de la nostra Església el compromís real al servei dels pobres de Déu.

Jo he escrit a Jon Sobrino, recordant-li que som milions els que l'acompanyem i és, sobretot, Jesús de Natzaret qui l'acompanya. Li recordava a Jon aquella dècima que vaig escriure arrel del martiri dels seus companys de la UCA: "Ja sou la veritat en creu/ i la ciència en profecia,/ i és total la companyia,/ companys de Jesús". Per la teva santa culpa, li deia a Jon, molts estem escoltant, traspassada l'actualitat, la pregunta decisiva de Jesús: "I vosaltres, qui dieu que sóc?" Per què és al veritable Jesús a qui volem seguir.

Despectivament, Pilat li pregunta a Jesús què és la veritat i no es para a escoltar la resposta i a més l'entrega a la mort i es renta les mans. Maxence van der Meersch li respon a Pilat i ens respon a tots: "La veritat, Pilat, és estar del costat dels pobres". La religió, a més, és aquesta mateixa resposta. L'opció pels pobres defineix tota política i tota religió. Abans era "fora de l'Església no hi ha salvació"; després, "fora del món no hi ha salvació". Jon Sobrino ens recorda, una vegada més, que "fora dels pobres no hi ha salvació". Joan XXIII abogava per "una Església dels pobres, per tal que fos l'església de tots". El cert és que els pobres defineixen, amb la seva vida prohibida i amb la seva mort "abans de temps", la veritat o la mentida d'una societat, d'una església. Diu el nostre Jon Sobrino: "Qui no sàpiga explícitament de Déu, l'ha trobat si ha estimat el pobre"; i l'Evangelí ho diu repetidament en la paraula i en la vida de

Jesús, en el seu pessebre i en el seu calvari, en les benaurances, en les paràboles, en el judici final...

Germans, germanes, gent estimada i tan pròxima en el mateix desvetllament i en la mateixa esperança, seguim. Intentem “fer la veritat en l'amor”, com diu el Nou Testament, en comunió fraterna i en la praxi alliberadora. “Com els Pobres de la Terra” siguem “Vides pel Regne de la Vida”, com pregonem en la “Romeria dels Màrtirs de la Caminada”.

Sigui aquesta petita circular una gran abraçada de compromís, de gratitud, d'esperança invencible, Regne endins.

Pere Casaldàliga
Circular 2007
24 de març, Pasqua de Sant Romero